

Levende bymidter forudsætter planlægning og styring

Levende bymidter forudsætter en bevidst kombination af alle tilgængelige virkemidler – planlægning, styring, kommunale investeringer og partnerskaber med grundejere og butiksdrevende.

De danske byer er grundlagt på handel. Torve og pladser er designet til udveksling af varer, og danskerne sætter ofte lighedstegn mellem butikker og byliv. Derfor er det trist at se de mange bymidter, der lider i øjeblikket. Når man rejser rundt i landet, støder man ikke sjældent på hovedgader, hvor der stort set kun er genbrugsbutikker tilbage. Og selvom genbrug er oppe i tiden og meget bæredygtigt, så er det ikke altid den bedste katalysator for en levende bymidte.

Samarbejde er ikke nok

Det er en fælles samfundsmæssig opgave at tilpasse vores byer til de ændrede vilkår, som nethandelen og udviklingen i detailhandelsbranchen skaber. Derfor er det glædeligt, at både KL og Erhvervsministeriet har lanceret udspil, der skal skabe mere liv i handegaderne og bymidterne. Der er mange gode takter i de tiltag – blandt andet indsamling af gode eksempler på byer der rykker og fokus på partnerskaber mellem butiksejere, kommuner og grundejere. Hvis bymidternes liv skal udvikles, så er der ingen tvivl om, at det er samarbejde, der skal til. Et af de gode eksempler ser vi i Aabenraa, hvor man har opdelt gågaden i zoner med forskelligt fokus, har udnævnt bydelsambassadører og understøtter udviklingen med kommunale investeringer.

Men det gode samarbejde er ikke nok. Der er også behov for en skarp og fokuseret planlægning. Man kan ikke vende udviklingen og få de gode gamle dage tilbage. Detailhandelsstrukturen har ændret sig. Selv med de bedste intentioner vil der komme flere tomme butikker. Men vi kan styre den transformation, der er i gang.

Undgå konkurrence fra aflastningscentre

Vi kan koncentrere udviklingen, forkorte gågaderne, støtte restaurationslivet og få de liberale erhverv ned i stueetagen. Og så bør vi frem for alt undgå at skabe endnu mere konkurrence fra aflastningscentre og andre større butiksenheder i byernes udkanter. Et af de gode eksempler på dette ser vi i Køge, hvor byrådet aktivt har fravalgt et nyt butikscenter fjernt fra bymidten og i stedet udbygget mulighederne for større butikker i et åbent gadeforløb i direkte sammenhæng med den historiske bymidte.

Derfor undrer det os meget, at KL i sit udspil ønsker flere muligheder for at lægge nye decentrale butikker ud langs motorvejene uden at koordinere med nabo-kommunerne. Det kan muligvis tiltrække flere investeringer til kommunen som helhed, men det styrker bestemt ikke bymidterne, og ofte vil det også genere nabo-



byernes handel. Detailhandel bør grundlæggende planlægges på tværs af kommunegrænser. Der er efterhånden mange eksempler på, at et storcenter i en kommune kan påvirke bymidten i en anden.

Det undrer os også, at Erhvervsstyrelsen i sin udmelding ikke eksplicit omtaler planlægningens store betydning for bymidternes fremtid.

Vores opfordring vil være at basere det kommende udviklingsarbejde om levende bymidter på en bevidst kombination af alle tilgængelige virkemidler – planlægning, styring, kommunale investeringer og partnerskaber med grundejere og butiksdrevende. Samtidig vil vi foreslå, at planlovens regler for detailhandel skærpes, så det kun i ganske særlige tilfælde bliver muligt at udlægge nye aflastningscentre og større butikker uden for bymidterne, og at der indføres et krav om at udarbejdes tværkommunale planer for detailhandelsudvikling. Endelig kunne vi ønske os, at Byfornyelsespuljen får noget af sin tidligere styrke tilbage, så der igen afsættes offentlige midler til at vedligeholde og forskønne bymiljøet lige netop i bymidterne.

Alle værktøjer må tages i brug, hvis bymidterne forsat skal leve – og leve godt.

Indlægget har været bragt som debatindlæg i Jyllandsposten.